

1631 (7139) iulie 15, București.

Leon Tomșa voievod arată măsurile pe care le ia pentru îndreptarea relelor provocate de grecii veniți în țară.

† Въ Христа Бога, благокрѣпнѣи и благочестивѣи и Христѣлюбѣи и самодръжавнѣи Іу Левн воєвода, синь покойномъ Іу Стефан воєвода, Божією милостією и Божієм дарованієм владающеи и господствующеи къ сон земле Оугррорвладійскои, ижеже и западенскѣим странам, Ямлаш и Фигараш Херцег. Благопроизволихъ господство ми своимъ благимъ произволеніемъ, чьстѣи и свѣтлѣимъ срѣдцемъ господства ми, яко прославитѣи прославльшаго ма Бога и съ славоє възнесешаго ма на прѣстолкѣ свѣтопочившеа родѣтелею господства ми. Сеже даровахъ и господство ми съи въсечестнѣи и благообразни и прѣпочтанныи, еже надъ въсѣми чьстѣю дариве настоящи сѣе Христѣса господства ми¹ ca să fie de mare credință la mâna boiarilor țerii domnii méle, mari și mici și boiarilor mazîli și roșiilor și logofetilor domnești den toată țeara domnii méle, pentru niște lucrure și obicéiure réle ce au fost adaos de oameni striini în țeara domnii méle, care obicéiure nimenilea nu le-au mai putut obiceni căci văzîndu că sîntu de mare pagubă țerii, pentru acéia domnia mea am socotit de am strînsu toată țeara, boiari mari și mici și roșii și mazîlii și toți slujitorii de am sfătuit, cu voia domnii méle. Deci văzînd toți atîta sărăcie și pustiire țerii, căutam domnia mea, cu tot sfatul țerii, să se afle de unde cad acéle nevoi pre țeară. Aflatu-se-au și se-au adevărat cum toate nevoile și sărăcia țeari se începe de la greci striini, carii ameastecă domniile și vînd țeara fără milă și o precupescu pre camete asuprite. Și deaca vin

¹ În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Leon voievod, fiul răposatului Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînînd și domînd peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului, herțeg. Am binevoit domnia mea cu a mea bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și cu slavă m-a ridicat pe scaunul sfînt răposaiților părinți ai domniei mele. Iată. am dăruit și domnia mea acest atocînstit și cu frumoasă față și preacînstit, care este mai presus de toate cînstitele daruri, acest de față hrisov al domniei mele

aici în țeară, ei nu socotescu să umble după obiceiul țerii, ce strică toate lucrurile bune și adaogă legi réle și asuprite și alte slujbe le-au mărit și le-au ridicat fără seamă pre atîta greime, ca să-și plătească ei cametile lor și să-și înbogățească casele lor. Și încă alte multe striinări au arătat spre oamenii țerii, nesocotindu pre nici un om de țeară, înstriinîndu oamenii țerii de cătră domnia mea cu pizme și cu năpăști și asuprind săracii fără milă și arătînd vrăjmășie cătră toți oamenii țerii. Deci văzîndu domnia mea niște lucrure ca acélea și pradă țeara, socotit-am domnia mea, depreună cu tot sfatul țerii, de am făcut domnia mea legătură și jurămînt mare, de am jurat domnia mea țerii pre sfînta ev <an > g <he > lie, cu mare afurisanie, denaintea cinstitului și preaaluminatului părintele nostru chir vlădica Grigorie, mitropolitul Țerii Rumânești și denaintea a părintelui Theofil episcopului de la Rîmnec, în sfînta beserică a domnii méle cea mare de în cetatea a scaunului domnii méle de în București. Și după jurămînt, cu tot sfatul țerii călcat-am acéle obiceié réle și le-am pus domnia mea toate jos și am scos acei greci striini de în țeară afară ca pe niște neprîiateni țerii fiindu. Și am tocmît domnia mea și alte lucrure bune care să fie de folos țerii, ca și cum céle legi și obiceié bune ce le-au fost tocmît cei domni bătrîni ce li se ferecează viața lor și li se cunoscú tocmélele, că au fost de folos țerii. Așijderea și domnia mea încă am tocmît și am întărit legătură cum alte obiceié ce n-au fost mai înainte vréme să nu se mai facă, nici să seia boiarilor oerit de oi, nici dijmă de în stupi, nici gorștină de în porci, nici vinărici, nici a boiaru mari nici a mic, nici a boiari mazîli, nici a roșii nici a logofeți domnești, ce să fie în pace, cum au fost de veac, numai să aibă a da roșii bir întru 1 an de 2 ori, de un cal po ughi 40 la sveti Demitrie și la sveti Gheorghie. Așijderea și logofeții domnești încă să aibă a da de doao ori întru un an ughi . . . ¹, cum le va fi cîsla scrisă la vistierie.

Alta : grecii carii sîntu însurați în țeară, de au luoat rumâne și au moșii, ei să se lipească la roșii și la alalte céte, să tragă la nevoia țerii ca și moșténii locului. Aceia să fie într-una cu țeara. Iar cui se va afla lucrul cu înstriinare despre binele țerii, au va amesteca domnia sau va fi mozavir țerii, pre acela fără cruțare să fie vinovat supt moarte groznică, ca un hiltan de țeară.

Iar grecii ce vor avea moșii aici în țeară și dobitoc și-i va fi făméia și casa într-altă țeară, de se va scrie în cétele țerii și va trage nevoe cu țeara, ei să lăcuiască aici în țeară, iar carii nu se vor scrie, ei să fie lepsiți de țeară și să li se ia moșiile și bucatele pre seama domnească.

Așijderea și călugării greci, carii au cumpărat mănăstirile de le-au făcut metoașe, ca să le ia venitul, să-l scoată de în țeară și arginturile și moșiile, aceia să iasă de în mănăstire afară, să fie numai călugări rumâni, cum au fost de veac și să li se ia seama de tot ce au fost al mănăstirilor, nimic să nu lipsească.

¹ Loc alb.

Alta : după moartea boiariului sau fieșce om să nu i se ia bucatele domnești, ce să rămie la sînge sau unde va lăsa mortul, să fie lăsat cum au fost de veac.

Alta : județul să nu se mai arunce cu sila asupra boiarilor.

Alta : roșiei cai împărătești să nu dea, nici să tragă bucatele pentru sat sau pentru alții.

Alta : închinăciunile pizmașilor, carii închină la domnie gloabă și pradă, să nu se asculte.

Alta : judecata de ocină și de alte moșii sau orice judecată să nu se facă pre mită sau pre fățarie sau pre voia a boiari, ce să se facă cu dereptate, după pravilă creștinească.

Alta nici un om fără judecată și fără divan să nu se omoară, ce să-l închiză întîiu, deacia să-l scoață la divan, să-i fie vina cunoscută de toți. Atunce să piară, cumu-l va ajunge legea, pre vina lui.

Alta : aprozii să iasă den mijloc, să nu mai fie, ce să fie postelnici de sută, oameni de țeară, să ia treapd cum au fost obicieiul.

Alta : prada cupăriei și a pușcăriei să nu fie, ce să ia numai de om 20 de bani, cînd va eși.

Alta : mitropoliia, episcupiile, egumeniile să nu se schimbe pre mită, ce să fie pre săbor. Și să nu fie volnic patriarhul a tremite aicea în țeară nici vlădică, nici episcop, nici egumen, ce pre cine va alége țeara și sfatul, vlădică sau piscup, acela să fie. Numai să tremiță la patriarhul să dea blagoslovenie, cum au fost de vac. Și bani să nu se mai ia pentru cununia.

Pre aceste pohte ale țerii și ale sfatului, pre toate cîte scriu mai sus, domnia mea m-am jurat cu mare jurămînt, să aibu a le ținé în viața domnii méle. Iar să voiu călca una dentr-acéstea, atunce acest jurămîntu să cază cu osîndă asupra domnii méle și a feciorilor domnii méle.

Și în urma noastră, care va dărui domnul Dumnezeu a fi domnu Țerii Rumânești, ori den ce neam, încă-l rog cu numele lui Dumnidzeu, să aibă a cinsti și a noi și a țării acest hrisov al domnii méle pre tocmeală, cum scrie mai sus. Iar cine-l va călca și-l va sparge și-l va strica, acela să fie trăclet și blăstemat de vlădica Hristos și afurisit de 318 sveti otți eje sut vă Nechei și să aibă parte a lăcui cu Iuda și cu Aria la un loc, vă veachi, amin.

Сеже оубо и свидѣтели поставихом господство ми : жъпан Хриза вел дворник и жъпан Папа вел лугуфет и жъпан Дъмитрашко вел кистѣтар и жъпан Милхо вел спатар и жъпан Герге вел столник и жъпан Бъзинка вел комис и жъпан Неделко вел пехарник и жъпан Дъмитрашко вел постелник. И исправник, сам реч господства ми.

И написах аз, Стопка граматик, въ настоли граду Бъскрещи, мѣсеца юліе ѣї дъни и шт Падма даже до нинѣ текъцаго лѣтом, въ лѣт хърло а шт рождества Христова хдХлд.